

Profina AB
Box 10020
121 26 Stockholm-Globen

Beslut efter tillsyn enligt inkassolagen (1974:182) - indrivning mot omyndiga

Datainspektionens beslut

Profina AB har brutit mot 4 § inkassolagen genom att inte ha haft fungerande rutiner för att fånga upp fordringar som riktas mot personer som var omyndiga då respektive fordran uppkom och för att kontrollera grunden för en sådan fordran innan bolaget vidtar någon inkassoåtgärd.

Datainspektionen förutsätter att de åtgärder som Profina AB nu vidtar leder till att bolaget inte kommer att vidta inkassoåtgärder mot personer som var omyndiga när fordran uppkom.

Ärendet avslutas, men kan komma att följas upp.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har uppmärksammat på att Profina AB (nedan Profina) under första halvåret i år har ansökt om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten i två ärenden, i vilka svarandena var omyndiga då respektive fordran uppkom. Detta, i kombination med att det idag finns relativt få sätt för en omyndig person att bli skuldsatt, ledde till att Datainspektionen beslutade att inleda tillsyn mot Profina. Syftet med tillsynen var att granska Profinas rutiner kring indrivning av fordringar som uppstått innan gäldenärens myndighetsdag.

Profina har uppgett i huvudsak följande.

Profina har för avsikt att inte åta sig uppdrag gentemot personer som var omyndiga då fordran uppkom.

Båda de ärenden i vilka Profina har ansökt om betalningsföreläggande under första halvåret i år avser beställning av varor på internet. Vid beställningstillfällena har personerna inte behövt uppge personnummer. Innan inkassoåtgärder vidtogs kontrollerade Profina att personerna i fråga inte var omyndiga när ärendena översändes till Profina. Profina anser att grund saknades för att kräva betalt av gäldenärerna i de aktuella ärendena.

Efter det inträffade har Profina förändrat sin kontroll på så sätt att den numera görs mot fakturadatomet. Kontrollen avser alltså numera att gäldenären inte var omyndig då avtalet ingicks. Profina har gått igenom hela sitt inkassosystem och några pågående ärenden mot personer som var omyndiga då fordran uppkom ska inte finnas hos Profina.

Skäl för beslutet

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 4 § inkassolagen ska inkassoverksamhet bedrivas i enlighet med god inkassosed. Vad som är god inkassosed framgår av 5-11 §§ inkassolagen, Datainspektionens allmänna råd Tillämpning av inkassolagen och Datainspektionens praxis i inkassofrågor.

En inkassoåtgärd bör inte vidtas om det finns sannolika skäl för att en fordran inte är lagligen grundad eller om fordran annars framstår som obefogad (8 § inkassolagen).

I Datainspektionens allmänna råd finns följande generella uttalande om kraven på kontroll av grunden för en fordran enligt god inkassosed. Vid ett stort inflöde av kravärenden gällande en viss typ av fordringar kan en förenklad granskning av kravunderlaget ske hos inkassoombudet. Nya uppdragsgivare bör dock kontrolleras mer noggrant. Uppdragsgivare som inkassoombudet erfarenhetsmässigt vet har en redovisning som kan vara mindre noggrann ska också kontrolleras mer regelmässigt. Inkassoombudet bör aldrig nöja sig med ett avtalsvillkor i förhållande till sin uppdragsgivare som säger att uppdragsgivaren svarar för att fordran är lagligen grundad (allmänna råden, s. 18-19).

När det gäller just omyndiga personer och kontrollen av fordran säger god inkassosed att om den av uppdragsgivaren utpekade gäldenären är omyndig, eller var omyndig då fordran uppkom, bör inkassoombudet alltid kontrollera att det faktiskt är den omyndige som är gäldenär (allmänna råden, s. 20).

De senaste årens lagändringar och rättspraxis har lett till att det numera finns få sätt för en omyndig person att bli skuldsatt. Mot den bakgrunden har det blivit än viktigare att kontrollera grunden för en fordran som riktas mot en person som var omyndig då fordran uppkom. Om man bortser från vissa speciella typer av fordringar, anser Datainspektionen att det numera finns skäl att alltid utgå från att en fordran riktad mot en person som var omyndig då fordran uppkom saknar laglig grund. Om ett inkassobolag inte genomför en kontroll av grunden för fordran i den situationen finns det stor risk för att bolaget vidtar inkassoåtgärder utan att det finns laglig grund för fordran. Datainspektionen anser därför att god inkassosed innebär att ett inkassobolag bör ha fungerande rutiner för att fånga upp fordringar som riktas mot personer som var omyndiga då respektive fordran uppkom och för att kontrollera grunden för en sådan fordran innan bolaget vidtar någon inkassoåtgärd. En förutsättning för att sådana kontroller ska kunna fungera korrekt är att den hos bolaget som har till uppgift att utföra kontrollen har tillräckliga kunskaper för att kunna bedöma om respektive grund är juridiskt hållbar.

Bedömning av Profinas rutiner

Profina har inte haft fungerade rutiner för att fånga upp och kontrollera grunden för fordringar som riktas mot personer som var omyndiga då respektive fordran uppkom. Detta har hittills fått till följd att bolaget felaktigt har ansökt om betalningsföreläggande mot i vart fall två personer. Datainspektionen konstaterar därför att Profina har agerat i strid med god inkassosed, och därmed brutit mot 4 § inkassolagen.

Profina har uppgett att bolaget inte har för avsikt att åta sig uppdrag gentemot personer som var omyndiga då fordran uppkom och att bolaget nu har förändrat sin kontrollrutin. Datainspektionen förutsätter att det leder till att Profina fortsättningsvis inte kommer att vidta inkassoåtgärder gentemot personer som var omyndiga när fordran uppkom.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Inspektionen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni

fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning, om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt. Även Justitiekanslern får överklaga beslutet för att tillvarata allmänna intressen. Tiden för överklagande för Justitiekanslern räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Kristina Svahn Starrsjö efter föredragning av juristen Malin Fredholm. Vid den slutliga handläggningen har även enhetschefen Catharina Fernquist deltagit.

Kristina Svahn Starrsjö

Malin Fredholm